

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא תענית פ"ח]
תענית ו. ע"ט.
(ב) [תוספתא שם תענית שם]
ע"ט, ג) ס"ח שני.
(ד) [תוספתא מגילה פ"א].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר ר' זירא לגודר הדגודר אפור עד זמן כל"ל ותיבות בין עד הנסס בין עד הגשמים נמשק: (ב) ד"ה ואמרין וכו' דאפי' רשב"ג דמיקל הכא:

מוסף רש"י

[illegible]

פירוש הרא"ש

בְּיָבוֹרָה ב'ו' יוֹסֵל וְסֵלֶם מִתְחַנְּנִים הַחֲדָשִׁים.
חַיִּים שְׂמֵחִים מִתְחַנְּנִים:
יִבְרָא אֲשֶׁרֶנּוּ לִשְׁמֹר.
וְכָל מִתְחַנְּנִים וְכָל מִלֵּל
חוּץ מִן הַגּוֹלֵם יִשְׁרֵי
הַחֲקֻלָּה. וְכָל מִלֵּל יִשְׁרֵי
בְּשִׁים: ב'ו' יוֹסֵל
לְעֹדֵי מִלֵּלֵי מִתְחַנְּנִים:
וְאֲשֶׁרֶנּוּ עֲלֵה ב'ו' יוֹסֵל
וְאֵלֶּם לְחֵץ חֲרִיבִים
חוּץ מִן רִעִים שֶׁנֶּלֶם
עֵינֵי מִלֵּלֵם וְעֵינֵי אֲשֶׁרֶנּוּ
עַל שְׂמֹחֵם עַל הַגּוֹלֵם:
כִּמְאֵן ב'ו' יוֹסֵל אֲשֶׁרֶנּוּ
אֲשֶׁרֶנּוּ לְעֹדֵי מִלֵּלֵי מִתְחַנְּנִים:
וְאֲשֶׁרֶנּוּ לְחֵץ חֲרִיבִים
רִעִים שֶׁנֶּלֶם לְחֵץ חֲרִיבִים
שְׂמֵחִים לְחֵץ חֲרִיבִים
הַרְשֹׁתִים וְעֵינֵי אֲשֶׁרֶנּוּ
עַל הַגּוֹלֵם: ב'ו' יוֹסֵל
וְאֲשֶׁרֶנּוּ חֲרִיבִים
נִגְשִׁים לְחֵץ חֲרִיבִים:

דעם"י

הנכירה ב'. במרחשון: בראש חדש כסליו. הי רביעה אחרונה: (שאלו). להתפלל על הגשמים: להשקות. לגזר חמית אם לא ירד: ואמר ר' יוירא לגזר. דהוה ר' (ב) בין עד הגשם בין עד הגשמים אסור עד זמן רביעה שניה ומשמע בין שאמר עד הגשם

בין דאמר עד הגשמים: ואמרין
עלה כמאן אלא וכו' כמאן כרבי
יוסי. דמיסו י"ז עד יום כ"ג הוו
כסבה ימיו דאי ר' מאיר לא הוו
אלא ה' ימים. אלא דלאמי רבן א
גמליאל דמקיל הכא גבי נדרים
דאמר עד שניע ומונה של רביעה
אע"פ שעדיין לא ירדה כסירה ליה
אחא מונה ראשונה ושניה ולא
ראשונה בלבד לא שנה דאמר עד
הגשם לא שנה דאמר עד הגשמים
וקשרא לר' יורא: אמר לך ר' יורא
האי דאמר שניה לנודר היינו דאמר
הגשמים. ואגמיתו תרתי משמע
אלא דאמר עד הגשם לעולם אימא
עד זמן גשמים שהיא רביעה ראשונה
דקאמר ולא שניה: **ברנא** אמר
שאני טועם עד ראש חודש אדר.
תסח און אקור אלל עד ראש חודש
הראשון: **גמ'** מדקאמר ממני
אינו אקור אלל עד אדר הראשון
אלמא דכל היכל דקאמר עד אדר
סתמא אדר הראשון משמע ולא
שני: **דמיא**. הרשאה לנמוך בשטר
אדר הראשון כותב בנדאי אדר
הראשון אבל אם רוצה לכתוב אדר
השני כותב תסח דברי ר"מ דתסח
אדר השני משמע ולא הראשון: **המי**
המי כותב. בנדאי אדר השני
דכתסם אדר הראשון הוא: אפילו

סימא. מתניין ר"מ ומתני' כגון דלא ידע דמיצברא שחא הילכך
 כ' אמר סתם אדר היראשון משמע ולא השני שלא מתכוין אלא
 לאדר הסמוך לשבת וברייתא דקמי' אדר השני כותב סתם כגון
 ידע דמיצברא שחא וכ' אמר אדר סתם משמע אדר השני:
 והתניא

לאמר דבעד הגשם כולוהו מודו דעד שגייע זמן קאמר היכי אמר לה
נדר עד הגשם אמר והיגיע זמנה של רביעה שניה לכויל עמלמ
הגשם אין הכי נמי דלכויל עמלמ בעד שגייע זמן סגי אבל הכא
באחרים יתיישו דמערקאר ר' יוצא הי"ק מחלוקת כלומר כי אפלוני
שגמיר דוקא כי דער עבד השגשים אלל אמר עד הגשם עד זמן ג
דוקא וכי אמר מחלוקת כאילו אמר לא שנו ומקשינן עליה מדרשב"י
הגשם דקס"ד דכתיב עסקינן מיתסר עד רביעה שניה ומפרקינן
ומתעברה שנה אפור בה ובעברה. כבר כתבתי למעלה [פ. ד"ה אמר] דעד
שנה אחת קאמר אלל אפור בה ובעברה דייטנו י"ג חדש. מיהו ז'
הגשם העיבור בכלל אפי"פ שזאתה שנה שנייה עד מעוברת שנה א'
לו לעשות כן בתחילה דאיכא כל תאחר כיון שאס איחר משלם בשנה
אחת שנה זו אין חדש העיבור בכלל. והוספך עוד הרשב"א ז"ל דלא
מדמקן בערין פירק המוכר שנה (דף ג'.) הבהיר בית דברי מומה אינו
כשואל אומר תמימה להביא העבור והוא הכי שנים שנה בבתי עשר
ואפי"פ שנה טעמא דברי תרמגא אלל לאו כי מונה שנה עד מעוברת
(ב"מ דף קג.) המסביר בית לחיבור לשנה ומתעברה השנה מתעברה לש'
מיהו לא משכחת לה שיהו לו י"ג חדש אלל בעומד בראש השנה א'
לראש השנה ואי אמר שנה אחת מיום זה אינו מונה אלל י"ג חודש מימי
דבשנה ומעוברת י' לו לשבור שנה חדש אחד ואס אמרת דלא משכחתא
ולא למתחיל ומתספק שניה דמתעברה לשבור ולא משכחת לה שנה אחת
לחדש העבור ואמרו שנה אחת מיום זה מוגין שלשה עשר חדש ואחרי
דערבין לאו ראיא היא כלל שאילו היה תנאי בין מוכר ללווקא בשנה מעוברת
לשנה חדש העיבור לא היה נצרך בריאה אבל הכא אין מוכר ולוקח ז'
עד שנה יריש נחלם לכך אלס לא בריאה הוה אמינא דתורה ומו"א י'
רואה ביה פסקין דדמי דלפי' בעומד שנה מעוברת ואחרי השנה החדש
עיבור וכל שנה המורה שלא בדעה על שנה ידועה דאי לאו בריאה הוה
חוקק עוד לומר דלפי' בנדר שנה אחת סתם אפור בעברה דמתקמא
חייל נדריה ויתבאר ממה שבכתבנו בריש מביילמן [י.ג.] גבי כל תאחר

קונם יין פרק שמיני נדרים

ר"ן

[illegible]

שאלו קולרין עדיין דהא כי היכי דאלן להשכמכו זמן קטוע הי"ג אין קבע להתחלתו וזהו לוי כעד הגשם לאו קוטליהו הלא גביש משום דלענין זמנה של רביעה וכדמניא דסמון אולינן בתריה אכל קאיר לא ידעינן זמניה שהכל הוא לפי הארצות שיש מנכרות ויש מאחרות הילכך כיון דלא דעין זמנה על כרחין איתן לא למחל דאחר קאיר ממנה. כ"ל: מייסדי וכו' זכירה ראשונה בשלש שנים. במרחשון: אפילו. אחרונה: אין היחידים מחטנין. חלומידי חכמים המתעניין ומתפללני על השמים כדמין כפ"ק דמעתי' ד' התחילו היחידים מתענין: לשאלו. וכן טו"ם זכרתי השנים: להסענות. אם לא ידעו: לגורל. שאם נדע שיש הגשמים אסור עד רביעה שנה דקסם בשמים רביעה שנה משמע שאין מקדמת ולא מאחרת: כמאן אולא הא דמניא רש"י אומר גשמים שירדו קבעים ימים זה אחר זה אפס מונס להס רביעה ראשונה ואפני כמאן דר' יוסי. דלמך ב"י וכו' דלעיל לר"מ ליכא ו' ימים שני ראשונה לשניה ואילו לר' יהודה איכא טפי. והש"ס לגביהם דרבנן קאמר

שמים כלל אלף בזמן אלף ילדיו לא ידקדקו בירידה משה
אזרו לו מיהת דאע"פ שהתחלת לירדנה היתה מתחלת בירידה מאש
לא פסקו אפי' הכי אזרו לי רדיון שנמשכו עד רביעה שניה חורח
רביעה שניה עליהן ושלם ליה זמן רדניה. וקס"ד דבנודר עד
הגשם עסקין דכיה הוה אורחיהו דאשני' ואם אחתה דר' ירד
דרש"ג אפי' לו מיהת וזמא אירא ירדו אפי' לא ירדו כלל אין ירד
דרניה. ומתרגלין ההוא דאמר עד הגשמים כלומר אי אומר עד
עסקין דאמר עד הגשמים. וזו הפירוש הנכון בשמעה וזו אל
נ"י וזמיה דכ"ע עד רביעה שניה מתקד למר עד שמד ולמר עד
קאמר דמיה רביעה לאשונה למר עד שחד ולמר עד שחגי
דאמר אחת מיהו כהן רביעה ראשון ושני אלמא אפי' אמר עד
ההוא דאמר עד הגשמים: **ברג' קונס יין שאני טועם לשנה**
ר ברמיזה דתנא דאפי' נדר מתחילת השנה כיון דאמר השנה לא אמרין
לא באמר השנה אי נמי שנה זו אלב באומר שנה אחת סתם אפי'
הא באבור שנה זו שנים לשנה הנאה הפסוטה ואע"פ שאין
דת הכי לא הוקצו נדרו בשנה זו שהיה מעבירה הילכך אפי' קיים
באומר שנה אחת מיום זה אין חדש העיבור כלל והביא ראיה
הוא אלף משעה שחברו לו שאלמר עד מנחת לו שנה תמימה ויחא"ה
חומה באומר שנה אחת מיום זה הוא דמשתע מכירה הוא מונה
לא חדש העיבור וכמו עד ז"ל דלפי' לא דתנן בפרק השואל
באומר שנה זו או השנה הוא דלעולם יש לו לשובר חדש העיבור
בעומד באמנעה לא דאי אמר השנה אז שנה זו אין לו אלף עד
ליום אלו דבריו ז"ל. ואין נזאין לי דודאי עיקר חדושיה דתנא לומר
הוא אלף בעומד בראש השנה כל כי האי גזונא הוה ליה לתנא לפרושי'
יחא דהמא. לפיכך נראה לי דנדרו ושובר כל קדש דנא וטבירתו
מתניחין דפרק השואל כפשטה. וכי תימא אם כן תקשי ליה ההיא
ברא לומר אם לא תנאל מיום זה לשנה אחת יהא חלוט אין הכי נמי
מין כלל אלף חורה הוה שפסקא ליה זמן כלל השנים שאם לא יגאל
אין לכל הלווקחין דהיינו י"ב חדש דהיי שנה ברוב שנים והכי אהא
אלא דלשמעתינן תנא הוה אמינא הלך אחר רוב שנים דלא אית כחן
מינא דשנה ברוב שנים קאמר להכי אנטערין רביא. כן נראה לי. ואני
זו משמע ואי פשע נמי קרוב אזי לומר דאין לו תשלומין דמאבא
יבירות הכי משכחת לה כיון דאמר הריני מזיר הוה ליה מזיר וכו':

75

ירות מכירין בעצור השנה הילכך כותבין אדר סתם ומחגי' בשלא ידע בעצורה:

עין משפט
נר מצוה

ל' א ב מ' פ' מ' מ' מ'
 נדרים ה' י' טו"ע
 י"ד ס' ר' טו"ע
 ל' ב מ' ש' ה' ד' ס' מ'
 ל' מ' ר' מ' טו"ע
 ס' מ' מ' מ' מ' מ'
 ל' ב מ' ש' ה' ד' ס' מ'
 טו"ע מ' מ' מ' מ' מ'
 ו' טו"ע
 ל' ב מ' ש' ה' ד' ס' מ'
 ק' מ' מ' מ' מ' מ'
 ו' טו"ע מ' מ' מ' מ' מ'
 ס' מ' מ' מ' מ' מ'
 ב' מ' מ' מ' מ' מ'
 ה' מ' מ' מ' מ' מ'
 טו"ע י"ד ס' ר' טו"ע
 מ' (עוד ל' מ' מ' מ'):

תוספות

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones